

Hesarin muututtava vertaisten veturiksi

Hierarkioiden aika on ohi. Vertaisyhteiskunnassa ihmiset haluavat luoda ja toimia, eivät lukea instituutioiden uutisia.

HELSINGIN SANOMAT on kuin suomalainen peruskoulu. Paras lajissaan. Yhteisen tekijä. Ammattilaisten tuottama. Huippuunsa viritetty. Luotettava. Vielä kun oppilaat pysyvät ruodussa.

SANOMALEHDET ovat kriisisä, sanotaan. Miksi? Sanomalehtien ongelma ei ole internet, ei liiketoimintamallin vanheneminen, ei tekijänoikeuksien murentuminen, ei maailman viihteellistyminen ja kaupallistuminen, ei lukijoiden kiireisyys, eikä koveneva kilpailu yleison mielenkiinnon sirpaleista. Sanomaleh-

SANO

JUHLAVIERAAT

Sarjassa kirjoittajat eri aloilta pohtivat Helsingin Sanomien valtaa ja vaikutusta. Sarja päättyy.

rin tarve ei olekaan tiedonvälityksessä vaan instituutioiden ulkopuolisen toiminnan? Entä jos tiedon välittäminen ei enää riitä demokratian turvaamiseen?

INSTITUUTOIDEN ja hierarkioiden aika on auttamatta ohi. 2000-luvun ihmiset luottavat yhä vähemmän instituutioihin ja yhä enemmän toisiinsa.

Arvo- ja asennekyselyt aiheesta "keteen luotat" olivat pitkään tylsää luettavaa: luotimme valtioon, uutisiin,

HEIKKI SAUKKOMAA LEHTIKUVA

2000-luvun alussa jotain tapahtui. Vankassa nousussa ovat vertaiset. Vertainen on ihminen, jonka tunnen tai ihminen, jonka tiedän olevani samassa tilanteessa. Ihminen, joka on samasta asiasta huolissaan, kokeillut samaa tuotetta, jonka lapsi on sairastanut saman sairauden tai jolla on samanlainen koira.

Nyt vertaisten yhteisöt muovaavat yhä enemmän ihmisten käsitystä siitä, miten uusia yhteisiä asioita hoidetaan. Siksi ne saavat aikaan toimintaa. Ennen kaikkea ne antavat toivon kippinä demokraatiasta myös instituutioiden jälkeisellä ajalla. Emme vielä tiedä, mihin hierarkioiden ja instituutioiden rapistuminen johtaa, eli millä "vertaisyhteiskunta" näyttää. Saati, miten perinteiset ylhäältä alas -insti-

tuutiot pääsevät siihen mukaan. Tilannetta ei voi korjata juoksemalla samaa laatujournalismin rataa yhä kovempaa. Uutinen jonoista voi saada aikaan päätöksen terveyshuollon lisärahoituksesta, mutta ei terveyttä. Uutinen on kovin heikko synnyttämään instituutioiden ulkopuolista toimintaa.

Siksi uutisten vaikutuspiiri kapenee instituutioiden heikentäessä. **PERINTEISESTI** luottamuksen "vertaiskäännettä" on selitetty 2000-luvun demokraattisen yhteiskunnan su-

ja bändihaastatteluja vaan siitä, ketkä kävivät keikalla, koulussa tai kuuluivat Kokoomusnuoriin. Tässä mielessä sosiaalinen media on lähellä paikallislehtiä, jotka pursuavat kuvia seminaareista ja kisanristiäistä. Paikallislehdet heittäytyvät estottomasti yhteisöihinsä. Hesari taas on huono yhteisöissä, eli toiminnan ja kansalaisuuden vahvistamisessa.

USEIN KYSYÄÄN, mistä vertaisheltemiseen ja toimintaan saadaan aikaa. Eikö ole vain hyvä, että ammattilainen tekee lehden meille joka päivä valmiiksi? Ei.

Aikaa on liikaa. Kyse on vain siitä, mihin sitä käytetään. Suomalainen katsoo televisiota 116 minuuttia päivässä ja istuu työmatkalla 40 minuuttia. Jos suomalaiset olisivat formulakisojen katsomisen sijasta esimerkiksi kirjoittaneet Wikipediasta, olisi suomalais-ten voimin tuotettu 35 Wikipe-

diaa, kaikkine kieliversioineen. Yhden Hesarin numeron toimittamiseen menee yhden ihmisen reilun vuoden työpäivä. Jos kukaan ei katsoisi televisiota, vaan toimittaisimme sen ajan Hesareita, niitä ilmestyisi Suomessa 25 kappaletta. Joka päivä. Kohta aikaa on törkeästi liikaa.

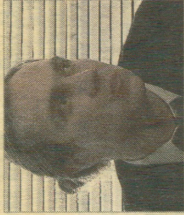
Yksin lukion ja peruskoulun opettajia eläköityy yli tuhat vuodessa seuraavan kahdenkymmenen vuoden ajan.

Mihin he käyttävät aikansa?

PÄIVÄLEHTI, Hesarin kantaisa, perustettiin 120 vuotta sitten edistykseen soihduksi, vapautumisen airueeksi. Sitä ohjasi kääntymisen suhteen asetunut kaikinpuolista edistystä puolesta. Vapaamieliselle kustavalle ns. vapaamieliselle kannalle", kuten **Eero Erkkö**, **Juhani Aho** sekä **Arvid Järnfelt** lupasivat perusteella olevasta lehdestä "asiaa harrastaville kansalaisille" lähetettyä kiertokirjeessä vuonna 1889.

Vertaisyhteiskunta nousee vaikei Hesari siitä raportoi-kaan, aivan kuten instituutioiden valta rapistuu, vaikka niistä kirjoitetaan.

Oikea kysymys on mitä on edistyksen puolustaminen nyt? Meidän sivistynyt arvoksemme on, että edistys

KETKÄ?

Roope Mokka ja Alekski Neuvonen

■ Roope Mokka ja Alekski Neuvonen ovat helsinkiläisen Demoksen perustajajäseniä. Demos on riippumaton ajatushautomo, jonka erikoisalaa ovat hyvinvointi, tulevaisuuden kaupungit ja vähähiilinen yhteiskunta.

■ Demoksen tutkimusjohtaja Alekski Neuvonen, 34, on filosofian maisteri, joka opettaa myös tulevaisuuden tutkimusta. Hän on ympäristöjärjestö **Don** perustajajäsen.

NELJÄNTENÄ VALTIOMAHTINA Hesari muodostaa hienon parin toiselle suomalaiselle ylipäätösorganisaatiolle, peruskoululle. Ne valistavat ja ovat ammattitaitoisten ihmisten meille tekemiä. Ne takaa-
vat yhteisen sivistyspohjan, mutta ovat autoritäärisiä. Ne tuovat yhteen kaikki luokat, mutta epäonnistuvat erityisoppilaiden kaitsemisessa. Ne ovat tiedonvälitystä ja valistusta, mutteivät luo itsenäistä ajattelua ja toimintaa.

Entä jos 2000-luvun demokraattisen yhteiskunnan su-

Sanomalehtien ongelma on lukijoiden muuttunut suhde tietoon.

NELJÄNTENÄ VALTIOMAHTINA

Hesari muodostaa hienon parin toiselle suomalaiselle ylipäätösorganisaatiolle, peruskoululle. Ne valistavat ja ovat ammattitaitoisten ihmisten meille tekemiä. Ne takaa-
vat yhteisen sivistyspohjan, mutta ovat autoritäärisiä. Ne tuovat yhteen kaikki luokat, mutta epäonnistuvat erityisoppilaiden kaitsemisessa. Ne ovat tiedonvälitystä ja valistusta, mutteivät luo itsenäistä ajattelua ja toimintaa.

Entä jos 2000-luvun demokraattisen yhteiskunnan su-